

RP 11/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av skjutvapenlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att skjutvapenlagen ändras så att det i den tas in en hänvisning till Europeiska kommissionens förordning som gäller standarder och metoder för deaktivering av skjutvapen. Ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick ska kunna visas upp också hos Polisstyrelsen eller på en annan polisinrättning än på polisinrättningen i tillståndshavarens hemkommun eller på tillståndshavarens hemort.

De föreslagna ändringarna avses träda i kraft den 8 april 2016.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt rådets direktiv av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen (91/477/EEG) (nedan vapendirektivet) ska medlemsstaterna se till att alla skjutvapen eller delar till skjutvapen som släpps ut på marknaden antingen har märkts och registrerats i enlighet med det direktivet eller gjorts obrukbara. Enligt vapendirektivet får som skjutvapen inte anses föremål som motsvarar definitionen av skjutvapen, men som har gjorts definitivt obrukbara genom åtgärder som medför att ett skjutvapens väsentliga delar gjorts definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra för någon som helst återanvändning av skjutvapnet. Medlemsstaterna ska enligt vapendirektivet låta en behörig myndighet kontrollera åtgärderna för att göra skjutvapen obrukbara, för att på detta sätt säkerställa att de ingrepp som görs i ett skjutvapen medför att det aldrig kan användas på nytt. Medlemsstaterna ombes även säkerställa att det utfärdas ett intyg eller en annan handling av vilken det framgår att skjutvapnet är obrukbart, eller att vapnet eller vapendelen förses med en väl synlig märkning i detta syfte.

Europeiska kommissionen har den 15 december 2015 antagit genomförandeförordningen (EU) 2015/2403 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga (nedan förordningen om deaktivering). Förordningen offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 19 december 2015 och den trädde i kraft den tjugonde dagen efter det att den hade offentliggjorts. Medlemsstaterna ska tillämpa förordningen från och med den 8 april 2016.

Förordningen ska tillämpas på skjutvapen av kategorierna A, B, C och D enligt definitionerna i bilaga I till vapendirektivet. I vapendirektivet avses med ett skjutvapen också en vapendel, och därför ska förordningen om deaktivering tillämpas även på vapendelar. Till kategori A i direktivet hör förbjudna skjutvapen, till kategori B skjutvapen för vilka det krävs tillstånd, till kategori C skjutvapen som ska anmälas och till kategori D andra skjutvapen. Förordningen tillämpas på skjutvapen som har deaktiverats före den dag då förordningen börjar tillämpas, om dessa deaktiverade skjutvapen överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden. Utsläppande på marknaden inbegriper enligt förordningen om deaktivering också kostnadsfri överlåtelse eller byteshandel. I förordningen om deaktivering finns bestämmelser om tillstånd för deaktivering av skjutvapen, kontroll och certifiering av deaktivering, begäran om bistånd, märkning av vapen som deaktiverats, kompletterande åtgärder, överföring av deaktiverade vapen till en annan medlemsstat och anmälningskrav.

Enligt förordningen ska deaktivering av skjutvapen utföras av offentliga eller privata organisationer eller individer som enligt nationell lagstiftning är bemyndigade att göra detta. Medlemsstaterna ska utse en behörig myndighet som ska kontrollera att deaktiveringen av ett skjutvapen har utförts i enlighet med de tekniska specifikationer som fastställs i bilagan till förordningen. Om kontrollorganisationen även är bemyndigad att deaktivera skjutvapen ska medlemsstaterna säkerställa en tydlig åtskillnad mellan dessa uppgifter och mellan de personer som utför dem inom denna organisation. Kommissionen ska på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de kontrollorganisationer som utsetts av medlemsstaterna. Om deaktiveringen av ett skjutvapen har utförts i enlighet med de tekniska specifikationerna i bilagan till förordningen ska kontrollorganisationen ge skjutvapnets ägare ett intyg om deaktivering som överensstämmer med mallen i bilagan till förordningen. Alla uppgifter i intyget om deaktivering ska tillhandahållas både på språket i den medlemsstat där intyget utfärdas och på engelska. Ägaren till ett skjutvapen som har deaktiverats ska behålla intyget om deaktivering och ha det tillgängligt vid alla tidpunkter, och om det deaktiverade skjutvapnet släpps ut på marknaden, ska det åtföljas av intyget om deaktivering. Medlemsstaterna ska se till att föra ett re-

RP 11/2016 rd

gister över de intyg som utfärdats för deaktiverade skjutvapen, och i registret ska nämnas datum för deaktivering och intygets nummer. Dokumentationen ska bevaras i minst 20 år.

Varje medlemsstat får begära bistånd från de organisationer som bemyndigats att deaktivera skjutvapen eller utsetts till kontrollorganisationer av en annan medlemsstat, i syfte att deaktivera respektive kontrollera deaktiveringen av ett skjutvapen. Om begäran avser kontroll av att ett skjutvapen deaktiverats och med förbehåll för att denna begäran beviljas ska den bistående kontrollorganisationen utfärda ett intyg om deaktivering enligt förordningen.

Enligt förordningen om deaktivering får deaktiverade skjutvapen endast överföras till en annan medlemsstat om de är försedda med den enhetliga unika märkningen och åtföljs av ett intyg om deaktivering i enlighet med förordningen. Medlemsstaterna ska godta ett intyg om deaktivering som utfärdats av en annan medlemsstat om intyget uppfyller de krav som fastställs i förordningen. De medlemsstater som har vidtagit kompletterande åtgärder enligt förordningen om deaktivering får dock kräva bevis på att ett deaktiverat skjutvapen som överförs till deras territorium uppfyller dessa kompletterande åtgärder.

Deaktiverade skjutvapen ska märkas med en enhetlig unik märkning som överensstämmer med mallen i bilagan till förordningen om deaktivering för att visa att de har deaktiverats i enlighet med de tekniska specifikationerna i förordningen. Kontrollorganisationen ska fästa märkningen på alla komponenter som modifierats vid deaktiveringen av skjutvapnet.

Förordningen om deaktivering ställer minimikrav på standarder och metoder för deaktivering, och detta innebär att medlemsstaterna kan vidta kompletterande nationella åtgärder. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla åtgärder som de antar inom det område som omfattas av förordningen och också de eventuella kompletterande åtgärder som de vidtar. Kommissionen ska tillsammans med vapenkommittén regelbundet analysera de kompletterande åtgärder som vidtas av medlemsstaterna.

Bestämmelser om deaktivering av skjutvapen och försättande i varaktigt obrukbart skick av vapendelar finns i skjutvapenlagen (1/1998) och skjutvapenförordningen (145/1998). Enligt 112 b § i skjutvapenlagen har endast en vapennäringsidkare som har ett i skjutvapenlagen avsett tillstånd att tillverka eller reparera och modifiera skjutvapen i kommersiellt syfte rätt att försätta ett skjutvapen eller en vapendel i varaktigt obrukbart skick. Näringsidkaren ska utfärda ett intyg över att skjutvapnet eller vapendelen har försatts i varaktigt obrukbart skick. Skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick kräver inte tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel. I skjutvapenlagen finns det också bestämmelser om uppvisande samt införsel och överföring till Finland av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick.

Enligt 119 § 3 mom. i skjutvapenlagen utfärdas närmare bestämmelser om försättande av skjutvapen och vapendelar i varaktigt obrukbart skick genom förordning av statsrådet. Enligt 2 § i skjutvapenförordningen anses ett skjutvapen vara varaktigt obrukbart när det har skrotats eller deaktiverats. Ett skjutvapen betraktas som deaktiverat om delar av vapnet har ändrats så att skjutning med vapnet varaktigt hindrats. Ett skjutvapen anses inte vara deaktiverat om det utan särskilda kunskaper och färdigheter kan försättas i funktionsdugligt skick. Enligt 3 § i skjutvapenförordningen anses en vapendel vara varaktigt obrukbar om den på grund av gjorda ändringar inte längre lämpar sig för det ändamål för vilket den är avsedd.

Innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel ska enligt 112 § i skjutvapenlagen inom 30 dagar från det skjutvapnet eller vapendelen försatts i varaktigt obrukbart skick visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektionen i sin hemkommun. Samtidigt ska det bevis som gäller innehavstillståndet visas upp och på begäran

RP 11/2016 rd

överlämnas till polisen. Om en person försummar uppvisandet ska personens förfarande bedömas i enlighet med skjutvapenlagens 103 § 5 och 9 punkt, som gäller skjutvapenförseelse. Enligt 112 a § i skjutvapenlagen ska dessutom den som till Finland överför eller för in ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick inom 30 dagar från överföringen eller införseln visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektion för besiktning. Försummelse av skyldigheten enligt 112 a § i skjutvapenlagen ska bedömas i enlighet med straffbestämmelsen om skjutvapenbrott i 41 kap. 1 § 1 mom. 6 punkten i strafflagen.

Enligt skjutvapenlagens 119 § 3 mom. om närmare bestämmelser får genom förordning av inrikesministeriet närmare bestämmelser utfärdas om de tekniska krav som hänför sig till försättande av skjutvapen och vapendelar i varaktigt obrukbart skick, om den märkning som anger ett godkännande av försättandet i varaktigt obrukbart skick och om det intyg som ska utfärdas däröver samt om det förfarande som ska iaktas när ett skjutvapen eller en vapendel som har försatts i varaktigt obrukbart skick lämnas in för kontroll. Inrikesministeriet har inte utfärdat en förordning om deaktivering av skjutvapen. Däremot har Polisstyrelsen den 14 januari 2010 utfärdat en anvisning om deaktivering av skjutvapen och försättande av vapendelar i varaktigt obrukbart skick. Anvisningen gäller deaktivering av vapen och försättande av vapendelar i obrukbart skick samt uppvisande av deaktiverade eller obrukbara vapen och vapendelar för polisen.

Kommissionens förordning om deaktivering är direkt tillämplig. Förordningen kräver i regel inga separata genomförandeåtgärder på nationell nivå, och texten i förordningen ska i princip inte tas in i nationell lag eller förklaras genom nationella bestämmelser. Skjutvapenlagen och skjutvapenförordningen strider inte mot förordningen om deaktivering.

Polisstyrelsens anvisning om deaktivering av skjutvapen och försättande av vapendelar i varaktigt obrukbart skick handlar om de tekniska krav som anges i förordningen om deaktivering. Förordningen om deaktivering överensstämmer till stor del med Polisstyrelsens anvisning om deaktivering, men det förekommer dock vissa skillnader i exempelvis de tekniska specifikationerna för deaktivering. I fortsättningen ska den myndighet som kontrollerar deaktiveringen, dvs. Polisstyrelsen eller en polisinspektion, också utfärda ett intyg om deaktivering och föra ett register över deaktiverade skjutvapen. Förordningen om deaktivering tillämpas också på de skjutvapen och vapendelar som har deaktiverats före förordningen börjar tillämpas, om dessa deaktiverade vapen eller vapendelar överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden. Polisstyrelsen ska, när kommissionens förordning om deaktivering börjar tillämpas i början av april 2016, upphäva den nationella anvisningen om deaktivering eftersom anvisningen delvis överlappar förordningen om deaktivering och strider mot den. Dessutom kan de förfaranden för deaktivering som avses i kommissionens förordning om deaktivering anses tillräckliga för att säkerställa att deaktiverade skjutvapen och vapendelar försätts i varaktigt obrukbart skick. Om det i ett senare skede anses nödvändigt att utfärda nationella bestämmelser om deaktivering som är strängare än bestämmelserna i kommissionens förordning om deaktivering, får bestämmelserna utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Polisstyrelsen informerar och ger anvisningar till polisinspektioner, vapennäringsidkare och vapenintresserade om förfarandena enligt förordningen om deaktivering.

För tydlighetens skull ska det i skjutvapenlagen tas in en hänvisning till kommissionens förordning om deaktivering. I hänvisningen konstateras det att genom kommissionens förordning om deaktivering utfärdas närmare bestämmelser om personer och organisationer som bemyndigats att deaktivera skjutvapen, om de tekniska specifikationer som fastställs för deaktivering av skjutvapen, om märkning, kontroll och certifiering av skjutvapen som deaktiverats, om en medlemsstats begäran om bistånd för att utföra deaktivering, om kompletterande åtgärder för deaktivering och om överföring inom Europeiska unionen av deaktiverade skjutvapen. Det fö-

reslås att hänvisningen tas in i skjutvapenlagens 112 b § om försättande i varaktigt obrukbart skick. I förordningen om deaktivering fastställs de minimikrav för deaktivering av skjutvapen som medlemsstaterna ska iaktta. Medlemsstaterna får införa förfaranden som är strängare än kraven i förordningen. Av denna orsak ändras inte bemyndigandet i 119 § 3 mom. i skjutvapenlagen att genom förordning av inrikesministeriet utfärda närmare bestämmelser om de tekniska krav som hänför sig till försättande av skjutvapen och vapendelar i varaktigt obrukbart skick, om den märkning som anger ett godkännande av försättandet i varaktigt obrukbart skick och om det intyg som ska utfärdas däröver samt om det förfarande som ska iaktas när ett skjutvapen eller en vapendel som har försatts i varaktigt obrukbart skick lämnas in för kontroll.

Enligt 112 § i skjutvapenlagen ska innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel inom 30 dagar från det skjutvapnet eller vapendelen försatts i varaktigt obrukbart skick visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektionen i sin hemkommun eller på sin hemort. Paragrafen ska ändras så att ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick i fortsättningen ska visas upp på en polisinspektion eller hos Polisstyrelsen. Polisinspektionen där vapnet eller vapendelen som deaktiverats visas upp får vara en annan polisinspektion än polisinspektionen i tillståndshavarens hemkommun eller på tillståndshavarens hemort, och detta innebär att uppvisandet blir mer flexibelt. Svårighetsgraden för kontrollen av deaktiveringen och den sakkunskap som krävs varierar enligt typen av skjutvapen eller vapendel. Polisstyrelsens vapenförvaltning har den bästa sakkunskapen och tekniska utrustningen t.ex. för kontroll av deaktiverade automatvapen, och därför skulle det vara ändamålsenligt att vissa typer av vapen och vapendelar visas upp hos Polisstyrelsen.

Enligt artikel 7 i förordningen om deaktivering får deaktiverade skjutvapen endast överföras till en annan medlemsstat om de är försedda med den enhetliga unika märkningen och åtföljs av ett intyg i enlighet med förordningen. Enligt 112 a § i skjutvapenlagen ska den som till Finland överför eller för in ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick inom 30 dagar från överföringen eller införseln visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektion för besiktning. Det föreslås att paragrafen ändras så att ett vapen eller en vapendel i fortsättningen ska visas upp på en polisinspektion eller hos Polisstyrelsen. Motiveringen till att ett vapen eller en vapendel ska visas upp hos Polisstyrelsen är densamma som motiveringen till 112 §. Skjutvapen och vapendelar som överförs in till Finland och som deaktiverats i enlighet med kommissionens förordning om deaktivering ska visas upp på en polisinspektion eller hos Polisstyrelsen. På detta sätt kan det kontrolleras att ett vapen eller en vapendel som deaktiverats motsvarar uppgifterna i intyget om deaktivering, och att vapnet eller vapendelen inte har modifierats. Att skyldigheten att visa upp ett vapen eller en vapendel kvarstår möjliggör att nationella krav som är strängare än kraven i förordningen om deaktivering införs utan att 112 a § i skjutvapenlagen ändras.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser. Förordningen om deaktivering har ekonomiska konsekvenser för vapennäringsidkare och vapenintresserade.

I denna proposition föreslås det att skjutvapen eller vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick ska kunna visas upp också på en annan polisinspektion än på polisinspektionen i tillståndshavarens hemkommun eller på tillståndshavarens hemort. Det skulle vara ändamålsenligt, att vissa deaktiverade skjutvapen och vapendelar skulle kontrolleras av Polisstyrelsen. Vapen av denna typ är exempelvis automatvapen. Att deaktiverade vapen och vapendelar inte längre behöver visas upp på hemorten gör förfarandet mer flexibelt. Det faktum att Polisstyrelsen skulle kontrollera exempelvis deaktiverade automatvapen skulle öka vapensäkerheten.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet i samarbete med Polisstyrelsen.

Propositionen har granskats vid laggranskningsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 8 april 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 112 och 112 a § samt 112 b §,
sådana de lyder, 112 och 112 a § i lag 601/2001 och 112 b § i lag 124/2011, som följer:

112 §

Uppvisande av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick

Innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel ska inom 30 dagar från det att skjutvapnet eller vapendelen försatts i varaktigt obrukbart skick visa upp vapnet eller vapendelen på en polisinspektion eller hos Polisstyrelsen. Samtidigt ska det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet visas upp och på begäran överlämnas till polisen.

112 a §

Överföring och införsel till Finland av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick

Den som till Finland överför eller för in ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick ska inom 30 dagar från överföringen eller införseln visa upp vapnet eller vapendelen på en polisinspektion eller hos Polisstyrelsen för besiktning.

RP 11/2016 rd

112 b §

Försättande i varaktigt obrukbart skick

Endast en vapennäringsidkare som har ett i 20 § 2 mom. 2 eller 3 punkten avsett tillstånd att tillverka eller reparera och modifiera skjutvapen i kommersiellt syfte har rätt att försätta ett skjutvapen eller en vapendel i varaktigt obrukbart skick. Näringsidkaren ska lämna ett intyg över att skjutvapnet eller vapendelen har försatts i varaktigt obrukbart skick.

Bestämmelser om personer och organisationer som bemyndigats att deaktivera skjutvapen, om de tekniska specifikationer som fastställs för deaktivering av ett skjutvapen, om märkning, kontroll och certifiering av skjutvapen som deaktiverats, om en medlemsstats begäran om bistånd för att deaktivera ett skjutvapen, om kompletterande åtgärder för deaktivering samt om överföring inom Europeiska unionen av deaktiverade skjutvapen finns i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

Denna lag träder i kraft den 20xx.

Helsingfors den 25 februari 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 112 och 112 a § samt 112 b §,
sådana de lyder, 112 och 112 a § i lag 601/2001 och 112 b § i lag 124/2011, som följer:

Gällande lydelse

112 §

*Uppvisande av skjutvapen och vapendelar
som försatts i varaktigt obrukbart skick*

Innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel skall inom 30 dagar från det skjutvapnet eller vapendelen försatts i varaktigt obrukbart skick visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektionen i sin hemkommun eller på sin hemort. Samtidigt skall det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet visas upp och på begäran överlämnas till polisen.

112 a §

Överföring och införsel till Finland av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick

Den som till Finland överför eller för in ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick skall inom 30 dagar från överföringen eller införseln visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektion för besiktning.

Föreslagen lydelse

112 §

*Uppvisande av skjutvapen och vapendelar
som försatts i varaktigt obrukbart skick*

Innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel ska inom 30 dagar från det att skjutvapnet eller vapendelen försatts i varaktigt obrukbart skick visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektion eller hos Polisstyrelsen. Samtidigt ska det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet visas upp och på begäran överlämnas till polisen.

112 a §

Överföring och införsel till Finland av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick

Den som till Finland överför eller för in ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick ska inom 30 dagar från överföringen eller införseln visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektion eller hos Polisstyrelsen för besiktning.

RP 11/2016 rd

Gällande lydelse

112 b §

Försättande i varaktigt obrukbart skick

Endast en vapennäringsidkare som har ett i 20 § 2 mom. 2 eller 3 punkten avsett tillstånd att tillverka eller reparera och modifiera skjutvapen i kommersiellt syfte har rätt att försätta ett skjutvapen eller en vapendel i varaktigt obrukbart skick. Näringsidkaren ska lämna ett intyg över att skjutvapnet eller vapendelen har försatts i varaktigt obrukbart skick.

Föreslagen lydelse

112 b §

Försättande i varaktigt obrukbart skick

Endast en vapennäringsidkare som har ett i 20 § 2 mom. 2 eller 3 punkten avsett tillstånd att tillverka eller reparera och modifiera skjutvapen i kommersiellt syfte har rätt att försätta ett skjutvapen eller en vapendel i varaktigt obrukbart skick. Näringsidkaren ska lämna ett intyg över att skjutvapnet eller vapendelen har försatts i varaktigt obrukbart skick.

Bestämmelser om personer och organisationer som bemyndigats att deaktivera skjutvapen, om de tekniska specifikationer som fastställs för deaktivering av ett skjutvapen, om märkning, kontroll och certifiering av skjutvapen som deaktiverats, om en medlemsstats begäran om bistånd för att deaktivera ett skjutvapen, om kompletterande åtgärder för deaktivering samt om överföring inom Europeiska unionen av deaktiverade skjutvapen finns i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.